

INTEROGAȚIA INVESTIGATIVĂ

EDITURA SITECH
CRAIOVA

Capitolul I. Metodologia de lucru	7
I.1. Obiective. Ipoteze	7
I.2. Metode de investigare	7
I.3. Lotul experimental.....	10
I.4. Analiza cantitativă și calitativă a datelor.....	244
I.5. Datele factuale	10
I.6. Testul Szondi	15
I.7. Testul culorilor Lucher	38
I.8. CPI	49
I.9. Principalele caracteristici ale personalității tâlharului obținute în urma aplicării celor trei probe psihologice.....	100
I.10. Folosirea tehnicilor erotetice pentru aflarea adevărului	102
I.11. Verificarea obiectivului 2	105
I.12. Verificarea obiectivului 3	113
I.13. Verificarea ipotezei a-II-a.....	119
I.14. Verificarea ipotezei a-III-a	126
Capitolul II. Concluzii	134
II.1. Concluzii.....	134
II.2. De lege ferenda asupra eroteticii judiciare și a tehnicilor sale.....	136
ANEXĂ nr.1	139
ANEXA nr.2.....	150
Bibliografie	162

CAPITOLUL I METODOLOGIA DE LUCRU

1.1. Obiective. Ipoteze

Obiective generale și de lucru.

- O1. Să se identifice cu ajutorul probelor de investigare a personalității un profil sau o constelație specifică celor care comit infracțiunea de tâlhărie;
- O2. Să se identifice tipul de întrebări care furnizează cele mai multe informații despre infracțiunea de tâlhărie;
- O3. Să se determine efectele întrebărilor disjunctive în ascultarea sistematică a suspectilor de tâlhărie;

Ipotezele de lucru stabilite pentru realizarea cercetării sunt următoarele:

- tâlharii au o constelație a personalității specifică, iar aceasta poate fi identificată cu ajutorul probelor psihologice Szondi, Luscher și CPI.
- cu cât profilul psihologic al suspectului este mai bine conturat, cu atât mai mult este de așteptat ca întrebările generale din cadrul anchetei să furnizeze mai multă informație privind infracțiunea comisă;
- cu cât profilul psihologic al suspectilor de tâlhărie este mai clar conturat, cu atât mai mult este de așteptat ca efectul întrebărilor disjunctive în ascultarea lor să crească.

1.2. Metode de investigare

Testul Szondi (Deri, Susan, 2000) privește personalitatea ca pe un sistem de trebuințe sau pulsuni și reflectă persoanelitatea ca pe un proces dinamic ce suferă

fluctuații constante prin acumularea și descărcarea tensiunilor din sistemele pulsionale. În profilul testului, apar opt categorii, opt factori ai testului, ce desemnează opt boli mentale: homosexual, sadic, epileptic, isteric, catatonie, paranoic, depresiv, maniacal. Cele opt tipuri de tulburări mentale și afective sunt considerate ca exprimând anumite nevoi psihologice în forma lor extremă, nevoi care sunt prezente la toți oamenii, în grade diferite.

În funcție de gradul stării de tensiune din fiecare cele opt sisteme de trebuințe, fotografiile corespunzătoare acestora capătă un caracter de valență în diferite proporții. În acest caz, subiectul alege fotografiile factorului corespunzător acelei trebuințe tensionate. Absența alegerilor dintr-un anumit factor înseamnă că trebuința nu se află în stare de tensiune.

California Psychological Inventory

CPI conține 20 de scale primare ("populare") și un număr variabil (de la variantă la variantă, între 7 și 12) de scale secundare. Scalele primare sunt grupate în 4 categorii principale:

a) măsuri ale stilului și orientării interpersonale, cu scale precum dominanța, capacitatea de status, sociabilitatea, prezență socială, acceptarea de sine, independența, empatia;

b) măsuri ale orientării valorice și normative, cu scale precum responsabilitatea, socializare, autocontrolul, impresia bună, comunalitatea, stare de bine și toleranța;

c) măsuri ale funcționării cognitive și intelectuale, cu scale precum realizarea prin conformare, realizarea prin independență și eficiența intelectuală;

d) măsurile rolului și stilului interpersonal, cu scale precum intuiția psihologică, Flexibilitatea și Feminitatea/Masculinitatea.

Cele mai cunoscute scale secundare ale CPI sunt: Potențial managerial, (Managerial Potential); Orientarea spre muncă (Work Orientation); Temperament creativ (Creative Temperament), Leadership; Amabilitate (Amicability), Orientarea spre aplicarea legii (Law Enforcement Orientation), Încăpățânare (Tough-mindedness), Scalele pentru Feminitate/Masculinitate, Anxietate (Anxiety), Narcisism (Narcissism).

Testul culorii "Luscher"

În realizarea preferințelor pentru una sau alta dintre culori, alegerea este deseori hotărâtă de circumstanțe. Când, ca în testul Luscher culorile sunt prezentate pentru selecție fără interferența uneia sau alteia, atunci judecata estetică devine subordonată preferinței personale, fără vreo dorință de a încerca o armonizare între ele sau fără să se relaționeze culoarea de vreun alt cadru sau referință.

Testul complet are 7 panouri diferite de culori formate din 25 de nuanțe și cerând 43 de selecții de realizat. Testul "scurt", deși nu la fel de cuprinzător are o considerabilă valoare pentru luminarea aspectelor semnificative ale personalității și în atenționarea asupra ariilor stresului psihologic și fiziologiei. Testul cuprinde 4 culori psihologic primare: albastru, galben, roșu, verde, panoul fiind completat de alte patru auxiliare: violet, maro, gri și neutru. Subiectul are sarcina de a alege culorile în funcție de preferință, plasând pe primul loc preferința cea mai puternică. Observând poziția din șir unde apare culoarea, se poate determina "funcția" pe care o reprezintă pentru subiect.

Analiza documentelor a presupus în cadrul acestei lucrări studiul următoarelor tipuri de acte ce se regăsesc în dosarul unui caz: declarațiile învinuitului, declarațiile părții vătămate, declarațiile martorilor, expertize.

Anamneza este metoda prin aceasta se pot obține informații cu privire la subiectul intrat în procesul de diagnosticare în scopul reconstituirii biografiei și analizei condiționarii social-educative a personalității. Analiza modului concret de viață, a condițiilor de lucru și a situației familiale, a modalității de debut și evoluției în timp a tulburărilor psihice, aprofundarea problematicii cauză-efect arată importanța anamnezei în psihodiagnoza etiologică.

În scopul atingerii obiectivelor propuse, au fost selectate două eșantioane, din cadrul celor 160 de persoane care au comis diferite tipuri de infracțiuni: fîlhărie, înșelăciune, trafic de persoane, vătămăre, omor, trafic de droguri.

Primul eșantion este format dintr-un număr 60 de persoane, care au fost suspectate și mai apoi au recunoscut comiterea faptei de tâlhărie. În urma anchetelor în desfășurare, suspectii sunt obligați să participe la activitățile de interogatoriu. Pe parcursul activităților specifice de investigare au avut loc diverse abordări ale suspectilor tocmai pentru a descoperi breșa care să permită furnizarea detaliilor relevante pentru anchetă.

Cel de-al doilea eșantion este format dintr-un număr 48 de persoane care au fost suspectate și mai apoi au recunoscut comiterea infracțiunii de omor.

Ceilalți subiecți au fost analizați pentru a observa care sunt diferențele care pot fi observate în funcție de specificitatea infracțiunii comise.

I.4. Analiza cantitativă și calitativă a datelor

Sarcina evaluatorului, în cursul diagnosticării, nu se reduce numai la includerea subiectului în diverse tipuri de inteligență sau personalitate, de afectivitate sau temperament, definite în mod teoretic. Grație caracterului lor general, definițiile nu se potrivesc întocmai anumitor cazuri particulare. Prin formularea diagnozei individuale se urmărește înțelegerea, cunoașterea și explicarea amănuntelor importante. Examinarea psihologică va fi astfel concepută și realizată, încât să permită pe baza interpretării calitative a datelor conturarea profilului intelectual al subiectului.

I.5. Datele factuale

Vom analiza pentru început datele factuale legate de lotul investigat.

Astfel, lotul este format numai din bărbați. Vârsta acestora se încadrează în intervalul 21- 49 ani.

	N	Minimum	Maximum	Media	Deviația standard
VARSTA	160	21	49	30.68	6.27

Tabel nr. 1

De asemenea, constatăm faptul că vârsta cu cea mai mare reprezentare este cea de 30 de ani, urmată de cea de 29 de ani.

În general, vârstele adulte mai tinere, deși foarte creative, au un potențial de stabilitate mai redus, fiind apoi urmat de stabilitatea relativ mare a celorlalte vârste în procesul de perpetuare a progresului social-cultural și profesional. Etapa de tranziție, cum mai este denumită perioada 28-33 de ani, este o fază de evaluare a alegerilor făcute în perioadele anterioare și în care se iau anumite decizii referitoare la opțiunile ulterioare.

Unii trec ușor peste aceste perioade de tranziție, modificând cu relativă ușurință aspecte ale existenței lor, iar alții trăiesc adevărate dileme, nefiind mulțumiți de evoluția lor, însă incapabili uneori de a o modifica. Tranziția spre 30 de ani este socotită crucială: dacă structura adoptată este compatibilă cu capacitățile și idealul persoanei, constituie baza unei existențe pline de satisfacții; în caz contrar duce la sentimente de nemulțumire și lipsă de sens. Din punctul de vedere al dezvoltării fizice această etapă se caracterizează ca fiind segmentul cu cele mai puține probleme de sănătate din populația generală. Între 30 și 45 de ani înălțimea rămâne neschimbată, după această vârstă începând să scadă. Forța musculară atinge punctul maxim între 20 și 30 de ani, urmată de o scădere gradată, declinul survenind, în cea mai mare parte pentru mușchii picioarelor și spatelui, fiind mai puțin pronunțat pentru musculatura brațelor. (Papalia și Olds, 1987).

Persoanele care fac obiectul acestei investigații sunt bărbați, deoarece tâlhăria este definită ca depozedarea prin violență a victimei de bunurile sale. Chiar dacă și folosirea de substanțe halucinogene care pun victima în imposibilitate de a se apăra este considerată tâlhărie, acest gen de fapte are o frecvență foarte redusă, iar urmările fizice sau psihice asupra victimei nu au urmări atât de grave ca tâlhăria clasică.